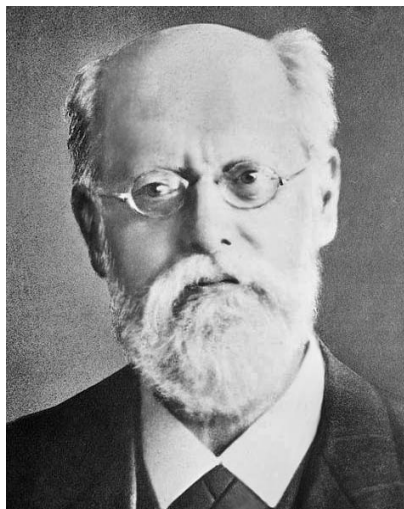

КАУТСЬКИЙ Карл-Йоганн (Kautsky Karl Johann; 16. 10. 1854, Прага — 17. 10. 1938, Амстердам) — німецький історик, економіст, філософ, публіцист. 1874–79 навч. у Віден. університеті. 1875 вступив до С.-д. робітн. партії Австрії, 1881 познайомився із К. Марксом і Ф. Енгельсом та перейшов на позиції рев. марксизму. Був секр. Ф. Енгельса, опублікував рукописи праць К. Маркса за влас. редакцією. 1883–1917 — засн., видавець і ред. часопису «Die Neue Zeit». Один із лідерів й ідеологів 2-го Інтернаціоналу. Мешкав у Лондоні, Штуттґарті, Цюриху, Берліні, Відні; після аншлюсу Австрії Німеччиною 1938 виїхав до Амстердама. У своїх працях систематизував філос., соціол., екон., політ. ідеї К. Маркса та Ф. Енгельса. У поглядах на сусп. розвиток поєднував діалект. матеріалізм із еволюціонізмом, підкреслював єдність процесів у природі та суспільстві. Значну увагу приділяв вивченню історії націй, зокрема визначив їх як спільноти людей, об'єднаних однією мовою, тер. і

повсякден. екон. зв'язками; розглянув тенденції розвитку націй, принципи їхнього політ. самовизначення. Відкидав рев. насильство і диктатуру пролетаріату, звинувачував В. Леніна у ревізії марксизму, засуджував більшовизм, фашизм і нацизм, рад. лад вважав різновидом держ. рабства. Обстоював ідею приходу соціал-демократів до влади через механізм парламент. демократії, намагався поєднати марксизм із немарксист. філос. системами, а рев. риторику — з поступками та компромісами. Передбачив екон. кризу в Європі та перетворення США у провідну країну світу після 1-ї світової війни, виникнення екон. союзу європ. держав (ЄС). Теор. спадщина К. є важливою складовою ідеології сучас. соціал-демократів.

Основні праці

Communism in Central Europe in the Time of the Reformation. London, 1897; Vermehrung und Entwicklung in Natur und Gesellschaft. Stuttgart, 1910; Die proletarische Revolution und ihr Programm. Berlin, 1922; Материалистическое понимание истории: В 2 т. Москва; Ленинград, 1931; Krieg und Demokratie. Bd. 1–3. Berlin, 1932; Американский и русский рабочий. Москва, 2009.

Рекомендована література

1. Троцкий Л. Д. Терроризм и коммунизм. Антикаутский. Петроград, 1920;
2. D. Geary. Karl Kautsky. Manchester, 1987;
3. Кукушкина И. А. Карл Каутский о влиянии первой мировой войны на рабочее движение (по поводу неопубликованной работы) // Первая мировая война: Пролог XX века. Москва, 1998;
4. Кретинин С. Карл Каутский. Воронеж, 2008.

Р. В. Пилипчук

Бібліографічний опис:

Каутський Карл-Йоганн / Р. В. Пилипчук // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-11114>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).